

Studentského podpůrného fondu »Bráf« jest děkovati za to, že neutěšené sociální poměry nemajetných studentů na naší fakultě se zmírnily velmi značně. Výsledky ukazují na to, že jim předcházela práce, práce obětavá a zasluhující vděčnosti.

Dnes možno říci, že pracovitý a nadaný hoch, který je schopen několik hodin týdně vypomoci si soukromým vyučováním nebo jinou prací, může se věnovati povětivému studiu právní vědy, a s ještě lepšími nadějemi můžeme hleděti do budoucnosti.

Na konec zbývá vyvoditi z toho, co bylo řečeno, některé důsledky pro naše posluchače právnické fakulty, připomenouti s důrazem některé povinnosti pro přítomnost i pro budoucnost. Bylo uvedeno, že Č. A. S. »Právnik« pracuje společně se Stud. podp. fondem »Bráf«. I jest tedy potřeba i pro tuto práci vždy dostatek svědomitých studentů-pracovníků, ať se již jedná o zástupce jmenované do kuratoria a presidia nebo o delegáty do odborů. Je potřeba dále, aby naši posluchači podporovali účinně všechny podniky svého podpůrného fondu. A konečně je povinností jednoho každého, aby po letech, až dosáhne pevného postavení, vzpomněl si i na právnickou fakultu resp. na její podpůrný fond a stal se aspoň přispívajícím členem. A to platí nejen o těch, kdož byli během svých studií jakkoliv podporováni, nýbrž o posluchačích všech — toť právě otázka charakteru. Kdyby se splnilo i to, že by Stud. podp. fond »Bráf« mohl říci, že všichni bývalí posluchači právnické fakulty Masarykovy university jsou jeho členy, pak by mohl zajisté úplně plniti své poslání. Je zřejmo, že při dobré vůli lze uskutečniti krásnou myšlenku.

Zprávy.

† Docent Dr. M. Kašpárek.

Neočekávaná zpráva překvapila ve středu 14. února t. r. brněnskou právnickou fakultu: zemřel JUDr. Mikuláš Kašpárek, rada vrchního zemského soudu, docent pro soukromé i veřejné právo pojišťovací, stár 50 let.

Tuto ztrátu bolestně pocítuje učitelský sbor právnické fakulty Masarykovy university a všichni ti, jimž záleželo na zdárném rozkvětu naší mladé fakulty, pocítují ji bolestně i kruhy soudcovské a právnické vůbec — bylť dr. Kašpárek i v širší veřejnosti dobře znám svou mnohaletou literární a spolkovou činností. Není účelem těchto řádek oceniti životní dílo zesnulého v celém jeho rozsahu; jsouť k tomu povolání vhodnější činitelé jiní. Ale mlčením nelze pominouti onu skutečnost, že v dru Kašpárkovi ztrácejí brněnští posluchači práv nejen vědeckého pracovníka a učitele, který jen krátkou dobu k nim mluvil s katedry, nýbrž i pracovníka ve studentské otázce sociální. Dr. Kašpárek byl činným členem našeho Studentského podpůrného fondu »Bráf«, byl jedním z těch, kteří rádi a ochotně přispěli svou hřivnou k provedení krásné myšlenky. Ač zaměstnán byl tolika pracemi, přece dovedl vždy vyhledati si chvíle, jež věnoval snaze o zlepšení sociálního postavení brněnského právníka. A tato jeho činnost, jež ukazuje, že svůj učitelský úřad chápal všestranně, zavazuje brněnské posluchače práv k trvalé vděčnosti a pietní vzpomínce. Šfk.

Praha—Brno—Bratislava. Každá universita utvoří kolem sebe své kulturní prostředí. Určité názory, myšlenky a směry tradují se od učitelů a jsou přejímány od žáků a neseny dále. Bylo tak vždy. Náš národ, pokud měl jen jednu universitu, měl jen jedno kulturní středisko — Prahu, kde shihaly se nejlepší síly vědy a umění. Praze vyrostl však vážný konkurent v Brně, kdy začala tam rozvíjeti své slibné síly universita Masarykova. A obě města budou museti počítati i s existencí

Bratislavy. Jisto jest, že Praha má tradici, má své prostředí staré, a výhodu tak před universitami druhými, které to vše teprve musí tvořit od počátku. Na druhé straně má skutečnost ta to nebezpečí, že škola pražská upadne do konservatismu, kdežto ostatní university mají dráhu volnou. Zdravě soutěží jest cesta otevřena. Že soutěž ta nebude na škodu kultuře, dá se předpokládati s jistotou. Aspoň dosavadní činnost právnické fakulty Masarykovy university slibuje mnoho do budoucnosti. Bratislavská fakulta nemohla dosud důrazněji se ozvati, neboť byla teprve nedávno konstituována, ale že nezůstane pozadu, jest jisto. — Soutěž a soupeření musí však vždy býti chápáno ve smyslu ušlechtilém. Nezbytné polemiky mezi zastanci jednotlivých názorů mají zůstatí vždy v mezích tohoto ideálního snažení. Pokud autoři různých mínění byli na jedné škole, jistě mírnili svůj způsob vyjadřování. Několik posledních příkladů bohužel však dosvědčuje, že bylo upuštěno od tohoto chvályhodného mravu. Posлуchač si váží svých učitelů, a s bolestí nese, když tito jsou napadáni ve vážných listech od vážných lidí tak, jak se stalo. Několik universit přinese jistě třenice a rozpory názorů, to jest jisto, ale nutno si přát, aby výměna myšlenek stala se tónem klidným a věcným. Nebývá pak vždy poškozen ten, kdo byl postižen...

Když technik mluví... Spolek posluchačů na české vysoké škole technické v Brně vydal právě tiskem výroční zprávu za správní rok 1921, v níž na úvodním místě podává odstupující předseda ing. František Toušek směrnicí pro program techniků; praví mezi jiným: »Dnes je všeobecně rozšířen názor, že technik svým povoláním je vzdálen činnosti veřejné a politické a přenechává ji po většině právníkům. Při veškerém oprávnění, jež právníkům při činnosti veřejné nutno přiznati, není možno přehlédnouti, že právník nemá technického smyslu, jeť přílišným formalistou a theoretikem a tu musí doplniti harmonii technik, zdatný nejen vědecky ve svém oboru, ale i odvahu mající vynutiti si právo zasáhnouti do otázek, do nichž s úspěchem zasáhnouti může. I politika, točící se kol otázek sociálních, potřebuje snad víc techniků než právníků, poněvadž přeměna či úprava hospodářského řádu nebo konstatování, že hospodářský řád nelze měniti, je problémem technického a praktického provedení a zasáhnutí do složitého aparátu průmyslového a nemůže býti nikdy problémem nařízení. Nařízení může následovati teprve praktickému osvědčení a tu je na místě technik, jenž nevyřadí staré metody dříve, dokud nenašel nejen nové, ale také lepší.« A úvahu svou ukončuje epochálním závěrem: »Silných individualit, cílevědomě svůj program provádějících, uvědomujících si, že lid nesmí zůstat v rukou polovzdělaných demagogů a že se musí připravovati pro okamžik, kdy bude potřeba vůdců, těch je nám zapotřebí. Nemusí býti a nebude každý generálem, ale musí býti připraven i pro ten případ, kdyby jím musil býti. A technické, s nimiž stojí a padá pokrok lidstva a kultura jeho, jež v prvé řadě na technickém pokroku je závislá, musí jimi býti v prvé řadě.« Po přečtení této »úvahy« čtenář pochopí, proč věta v nadpisu zůstala neukončena: ze zdvořilosti. —a—

Na ochranu nezaměstnanosti ve švýcarském průmyslu hodinářském. Že není pouze výhodou míti vysokou valutu, ukazuje mimo jiné země, také příklad Švýcarska. Měna jeho jest zřejmě přeceněna, a následky toho jeví se i v tom, že průmysl, pokud jest odbyt jeho nutný v cizině, jest v nejhorsích nesnázích. Hodinářský průmysl švýcarský jest světoznámý. Kvetl hlavně v pohraničních kantonech francouzských, na úbočí Jury. Výrobky jeho vyvážely se hlavně do střední Evropy a na Balkán. A obchod tento byl před válkou velice čilý. Nyní továrny hodinářské zastavují práci a propouštějí dělníky, poněvadž nemají odbytu pro své výrobky. Valuty bývalých kupců jeho jsou tak znehodnoceny oproti švýcarskému franku, že není možno kupovati. Spolková rada jest pak nucena povolití (6. 12. 1921) úvěr 5 mil. švýc. franků na pomoc hodinářskému průmyslu, pokud vyváží do zemí s valutou znehodnocenou. Doplácí se tak švýcarským továrníkům na výrobky, které vyvezli do těchto zemí, aby mohli pracovat. Jisto jest, že stav tento

není zdravý a že jest neudržitelný. Dokazuje ale, že jako podcenění valuty, i přecenění její brání normálnímu vývinu hospodářskému. Podcenění působí ve státu postiženém jako premie vývozní, přecenění jako poplatek vývozní. Tento brání vývozu, ona ho podporuje. Oboje může býti stejně neprospěšno hospodářským stykům mezinárodním.

Dr. Karel Novák.

LITERATURA.

Jan Peisker: Zreformujme dějepisné studium! Frant. Drtinovi k 60-tým narozeninám. Oprav. a doplň. otisk. — Pr. Nákl. vlast. 1921. 80. str. 16 a mapka. — Peiskrova studie netýká se ovšem přímo studia právnického, přesto však je nutno se o ní zmíniti, poněvadž se autor zajímá též i o otázky právněhistorické. Zdůrazňuje se tu význam přírodopisného studia pro historii. Nelze říci, že by tím Peisker objevil jakousi neznámou pevninu, v Polsku totéž hlásal Rostafiński, jehož vědomým a doznáním následovníkem je i autor, který však v této práci jen opakuje vývody své knížky »Kdo byli naši předkové«, jež jsou ovšem též známy z nedávného jeho universitního kolegia. Musí se jinak plně uznati Peiskrovo nabádání, aby se při studiu dějepisném také obrátila pozornost k přírodopisu, či — jak na jiném místě píše — k zeměpisu, leč ani to není nic nového, poněvadž samozřejmě každé badání vědecké se snaží shrnouti, pokud možno veškerá fakta, je kriticky hodnotiti a tak dospěti k správnému závěru. Jako v mnoha pracích i tu vadí logická neucelenost, neboť autor radí často vedle sebe myšlenky, jež nemají přímé souvislosti. Přesto leckdo knížku si přečte pro zajímavost a pro Peiskrův humor o marině z r. 827, o Přemyslovně botě a o historických studiích v blátě, což ovšem někdy neposlouží historii ani vlastní tendenci práce. Ca.

Václav Vojtíšek: Soud zahájený v Plzni za století XV. a právo na něm platné. Zvl. otisk ze Sbor. Histor. musea v Plzni. Nákl. vlastním. Plzeň. 1921. 80. str. 33. — Dr. Vojtíšek znovu se vrací v této práci k historii soudu zahájeného, ale vlastně jeho líčení jest jen novým řešením pojatým s hlediska plzeňských poměrů otázky poměru mezi soudem a radou v městech královských. Konservativní, katolickou Plzeň, dlouho vzdorující husitství, lze označiti jako typický případ, kde pro svrchu vyčtené vlastnosti tohoto města se soud zahájený udržel až do konce století XV. Vojtíšek podal jasně nástin tohoto dlouhého zápasu o bytí a nebytí soudu městského a zahájeného zvláště s radou městskou a ukázal výstižně v druhé kapitole, jak rozsáhlou měl kompetenci a jak ovšem těžkopádnou svou funkcí nemohl se vyrovnati radě, již konečně musil podlehnouti. Ca.

Przemysław Dąbkowski: Zaginione księgi sądowe wojewódstwa ruskiego i bełskiego. Lwów 1921. Nakładem Towarzystwa naukowego. 80. str. 112. — Dr. Dąbkowski, profesor právních dějin na universitě Jana Kazimíra ve Lvově pokusil se ve své studii vskrísiti zaniklé soudní knihy vojevodstev ve východní Haliči. Institut polských knih soudních jest pro polské právo velmi důležitý. Bylo by zajisté vděčné srovnati jich vývoj s podobnými instituty českými. Polské soudní knihy jsou pro právo polské stejně důležité, jako desky zemské pro české právo. Zmínka o polských soudních knihách jest z počátku 14. stol. Vznik jejich úzce souvisí s procesním jednáním. Bylo třeba, aby určitá jednání před soudem byla zachována. Na př. působí tu t. zv. »wstecz« nebo »za laską«, t. j. byl-li určitý spor před soudem již rozsouzen a některá ze stran opět ho před soud uvedla, mohla druhá strana se odvolati na toho soudce, který spor rozsoudil, aby rozsudek dosvědčil. Knih soudních dochovalo se v Polsku i ze středověku velké množství (na 400) a z pozdější doby jest těchto knih na tisíce. (Znamenitý výbor z nejstarších knih soudních až do r. 1506 pořídil Helcel v II. sv. sbírky Starodawne prawa polskiego pomniki). Bohatý obsah soudních knih umožňuje v Polsku studium práva procesního, trestního, soukromého i veřejného.